

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13684

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Νικηφόρος Α΄	α. Περί Εγκλημάτων και Ποινών
2. Μπεκαρία	β. Μάχη του Ματζικέρτ
3. Βολταίρος	γ. Εικονομαχία
4. Σέρβος ηγεμόνας Λάζαρος	δ. Ύψωση Τιμίου Σταυρού
5. Λέων Γ΄ Ίσαυρος	ε. Κακώσεις
	στ. Υπεράσπιση της ανεξιθρησκίας και της πνευματικής ανεκτικότητας
	ζ. Μάχη του Κοσσυφοπεδίου

(μονάδες 5)**Απάντηση (1-ε, 2-α, 3-στ, 4-ζ, 5-γ)**

2) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα παρακάτω γεγονότα:

1. Εφεύρεση της τυπογραφίας
2. Πρώτη Σταυροφορία
3. Διανομή της Ρωμανίας
4. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
5. Ένδοξη Επανάσταση

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054), 2. Πρώτη Σταυροφορία (1096-1099), 3. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 4. Εφεύρεση της τυπογραφίας (1450), 5. Ένδοξη Επανάσταση (1688).

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: σκλαβηνίες, βασάλοι.

(μονάδες 8+7=15)

Σκλαβηνίες: Όταν οι Σλάβοι εγκαταστάθηκαν μόνιμα σε εδάφη της σημερινής Ελλάδας δημιούργησαν τις λεγόμενες σκλαβηνίες, που ήταν νησίδες σλαβικού πληθυσμού, σκορπισμένες ανάμεσα στους ντόπιους.

(η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 13 του σχολικού βιβλίου)

βασάλοι: Οι συνθήκες ανασφάλειας που κυριαρχούσαν την εποχή των Μεροβιγγίων στην Ευρώπη οδήγησαν τους αδύναμους να αναζητήσουν την προστασία των ισχυρών, δηλαδή των αρχόντων. Έτσι οι διάφορες κοινωνικές ομάδες συνδέθηκαν μεταξύ τους με δεσμούς εξάρτησης.

Οι ιεραρχικά ανώτεροι άρχοντες παραχωρούσαν εκτάσεις γης στους βασάλους, δηλαδή σε άλλους ευνοούμενους υποτελείς, για τις οποίες απαιτούσαν ως αντάλλαγμα πίστη, υποτέλεια και διάφορες υπηρεσίες. Οι βασάλοι αναλάμβαναν και την υποχρέωση να παρέχουν προστασία και κάθε είδους βοήθεια προς τον ανώτερο άρχοντα, από τον οποίο ήταν σε εξάρτηση.

(η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 50 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α. Να εξηγήσετε πώς κατόρθωσε ο Μιχαήλ Παλαιολόγος να ανακτήσει την Κωνσταντινούπολη (1261).

(μονάδες 12)

Η αυτοκρατορία της Νίκαιας όταν πέθανε ο Βατάτζης ήταν μια διεθνώς υπολογίσιμη δύναμη. Οι κτήσεις της στη Μ. Ασία ήταν απόλυτα ασφαλείς, ενώ στην αυτοκρατορία ανήκε και μεγάλο τμήμα των Βαλκανίων. Η Ήπειρος και η εξαθλιωμένη Βουλγαρία δεν αποτελούσαν πια σοβαρό κίνδυνο, ενώ η Λατινική Αυτοκρατορία βρισκόταν σε αξιοθρήνητη κατάσταση. Χρειαζόταν ακόμη μία τελευταία προσπάθεια, για να ανακτηθεί η Κωνσταντινούπολη.

Αυτό το έργο πραγματοποιήθηκε από τον Μιχαήλ Παλαιολόγο που διαδέχτηκε τον Ιωάννη Βατάτζη στον θρόνο της αυτοκρατορίας της Νίκαιας. Το 1261 ο Μιχαήλ συνήψε με τους Γενουάτες συνθήκη, με την οποία οι τελευταίοι ανέλαβαν να προσφέρουν στον Μιχαήλ πολεμική βοήθεια κατά της Βενετίας με αντάλλαγμα τελωνειακές και φορολογικές απαλλαγές, λιμάνια και εμπορικές περιοχές της Αυτοκρατορίας. Με τα προνόμια αυτά θεμελιώθηκε η δύναμη της Γένουας στην Ανατολή, ενώ στις 25 Ιουλίου του ίδιου έτους η Κωνσταντινούπολη έπεσε σαν ώριμος καρπός στα χέρια του στρατηγού της Νίκαιας Αλέξιου Στρατηγόπουλου.

Ο Μιχαήλ Παλαιολόγος στέφθηκε τότε (Σεπτέμβριος 1261) για δεύτερη φορά αυτοκράτορας ως Μιχαήλ Η'. Η στέψη αυτή έγινε στον ναό της Αγίας Σοφίας και συμβόλιζε την αναγέννηση της Αυτοκρατορίας στις ακτές του Βοσπόρου.

(Η απάντηση στη σελ. 77 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Ποιες ήταν οι κοινωνικές μεταβολές που προκάλεσαν οι Ανακαλύψεις;**(μονάδες 13)**

Οι οικονομικές μεταβολές της περιόδου αυτής δρομολόγησαν μια περιορισμένη στην αρχή αλλά ουσιαστική διαφοροποίηση της κοινωνίας. Κύριος μοχλός της διαδικασίας μετασχηματισμού ήταν μια νέα κοινωνική τάξη, η αστική.

Οι συνέπειες των οικονομικών μεταβολών στις άλλες κοινωνικές ομάδες ποίκιλλαν. Αν για τους χωρικούς η άνοδος των τιμών μπορούσε να έχει θετικά αποτελέσματα, στους ευγενείς και στους εργάτες οι επιπτώσεις ήταν ολέθριες.

Γενικά η κοινωνία βρισκόταν σε μια φάση αναπροσαρμογών και έντονων αναταράξεων, καθώς εισερχόταν πια σε μια μακρόχρονη διαδικασία, η οποία επρόκειτο να ωριμάσει το 18ο αιώνα μέσα στο πλαίσιο του Διαφωτισμού. Από την άλλη πλευρά η ανάγκη αντιμετώπισης πρακτικών προβλημάτων, σε συνδυασμό προς τη σύμφυτη με τον άνθρωπο τάση για γνώση, οδήγησε στην ανάπτυξη ποικίλων επιστημονικών κλάδων, όπως της γεωγραφίας, της αστρονομίας, των μαθηματικών,

της ζωολογίας, της βοτανικής, της εθνογραφίας και άλλων που διεύρυναν τους πνευματικούς ορίζοντες των ανθρώπων.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 127-129 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική